

CONSOLIDAREA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE PRIN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE LA ELEVII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL TEHNIC

Lia POPOVICI,

*profesoară la discipline economice, grad didactic superior,
Colegiul Național de Comerț al ASEM,
18 Pentru Rareș, MD-2005, Republica Moldova,
Email: liyapopovici@gmail.com*

Rezumat: În era informațională actuală, accesul la cunoștințe și dezvoltarea personală sunt cruciale pentru succesul individual și progresul societal. Competițiile educaționale pot stimula interesul și implicarea elevilor în procesul de învățare, contribuind la dezvoltarea abilităților esențiale. În fața schimbărilor economice și tehnologice, educația trebuie să se adapteze pentru a pregăti tineretul pentru provocările viitoare. Activitățile extracurriculare, precum competițiile, oferă copiilor oportunități de a-și dezvolta abilitățile și de a-și descoperi talentele, devenind tot mai importante în contextul schimbărilor socio-economice. Educația trebuie să se concentreze asupra abilităților pregătite pentru viitor, cum ar fi gândirea analitică, creativitatea și utilizarea tehnologiei. Competițiile și proiectele educaționale pot motiva elevii și pot îmbunătăți abilitățile lor de comunicare. Ele oferă oportunități pentru dezvoltarea personală și îmbunătățirea performanței academice. Într-o școală de succes, educația se axează pe pregătirea elevilor pentru viață, cultivând dorința de auto-îmbunătățire și promovând potențialul unic al fiecărui individ.

Cuvinte-cheie: motivație, concurs economic, competiții, activități extracurriculare, competență profesională, abilitate, profesie, performanțe profesionale.

STRENGTHENING SCHOOL MOTIVATION THROUGH ORGANIZING EXTRACURRICULAR ACTIVITIES FOR STUDENTS IN TECHNICAL VOCATIONAL EDUCATION

Summary: In the current information age, access to knowledge and personal development are crucial for individual success and societal progress. Educational competitions can stimulate students' interest and engagement in learning, contributing to the development of essential skills. In the face of economic and technological changes, education must adapt to prepare youth for future challenges. Extracurricular activities, such as competitions, provide children with opportunities to develop their skills and discover their talents, becoming increasingly important in the context of socio-economic changes. Education needs to focus on future-ready skills, such as analytical thinking, creativity,

and technology usage. Educational competitions and projects can motivate students and enhance their communication skills. They offer opportunities for personal development and improved academic performance. In a successful school, education is centered on preparing students for life, nurturing a desire for self-improvement, and promoting the unique potential of each individual.

Keywords: *motivation, economic competition, extracurricular activities, professional competence, skill, profession, professional performance*

Motivația școlară reprezintă un aspect esențial al succesului în învățământ, având un impact semnificativ asupra performanțelor elevilor. În contextul învățământului profesional tehnic, în care pregătirea practică și abilitățile specifice domeniilor tehnice și economice sunt fundamentale, consolidarea motivației devine o prioritate pentru a asigura un parcurs școlar eficient și satisfăcător. În acest sens, participarea la concursuri economice reprezintă o strategie relevantă și eficace pentru stimularea interesului și a angajamentului elevilor în ceea ce privește materiile specifice domeniilor economice și tehnice.

În era informațională actuală, accesul la cunoaștere și dezvoltarea personală sunt esențiale pentru succesul individual și progresul societății. Cu toate acestea, mulți tineri se confruntă cu provocări în ceea ce privește motivația și angajamentul în procesul de învățare. Pentru a aborda această problemă, se conturează o soluție fascinantă: organizarea de concursuri educaționale. Concursurile pot oferi o cale inovatoare de a stimula interesul și angajamentul elevilor în procesul de învățare.

Forța motrice a secolului XXI constă în capitalul intelectual al cetățenilor. Progresul politic, social și economic din acest mileniu depinde de formarea și dezvoltarea adulților prin învățarea pe tot parcursul vieții și formarea armonioasă a acestora în copilărie, în special prin educația extrașcolară, care permite extinderea setului de competențe din cadrul curriculumului de bază.

Rezultatul cercetării pentru identificarea nivelului de dezvoltare a potențialului uman, efectuată în 130 de țări și prezentată în raportul The Global Human Capital Report 2020. Preparing people for the future of work poziționează Republica Moldova pe locul 62 în clasamentul global și pe ultimele poziții de Europa, alături de Macedonia și Albania. Cercetarea realizată de Banca Mondială *The human capital index 2020 update: human capital in the time of covid-19* cuprinde datele adunate în intervalul anilor 2018 până în martie 2021, fiind un indicator al situației până la pandemie. Acest studiu este focalizat pe componentele cheie ale capitalului uman din 174 de țări și estimează potențialul la care se poate aștepta copilul născut astăzi la împlinirea majoratului.

Astfel, indicele capitalului uman evidențiază productivitatea următoarei generații de adulți, angajați în diverse domenii. Și acest studiu plasează Republica Moldova pe locul 77, accentuând în așa fel importanța de a investi în educația copiilor, îndeosebi prin susținerea programelor educaționale care dezvoltă competențele viitorului, se adaptează

rapid la schimbările economice și sociale și creează contextul în care toți copiii își pot atinge întregul potențial.

Astăzi piața muncii este dominată de a patra revoluție industrială, care face ca producția industrială de viitor să se dezvolte în simbioză cu tehnica modernă de informație și comunicații prin sistemele digitale interconectate.

În așa fel, rolul omului în economie și sferele de servicii își pierde pozițiile de muncă de rutină intelectuală și mecanică, cedând în fața tehnologiilor moderne. Studiul Future of Jobs Report 2021 estimează că în 2025, noi, profesorii, vom fi în mare căutare, iar alte profesii vor pierde din importanță datorită divizării muncii între oameni și tehnologii, și anume: [1]

Tabelul 1. Profesiile 2025

<i>Cerere în creștere a locurilor de muncă:</i>	<i>Cerere în descreștere a locurilor de muncă:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Analist și cercetător de date - Specialiști la inteligență artificială și învățare automată - Specialiști la big data - Specialiști în marketing digital - Specialiști în automatizare de proces - Profesioniști la dezvoltarea afacerilor - Specialiști în E-transformare - Analist securitate informațională - Specialist în dezvoltarea de aplicații software - Specialist în domeniul internetului (internet thing) 	<ul style="list-style-type: none"> - Funcționar de introducere a datelor - Secretari administrativi și executivi - Funcționari de contabilitate - Contabili și auditori - Muncitori de asamblare și la fabrică - Administratori în afaceri - Lucrători în domeniul servicii și informații pentru clienți - Manageri generali și șefi de departamente - Mecanici auto și reparare a autovehiculelor - Funcționar de înregistrare și gestionare a depozitului

Sursa: *Future of Jobs Report 2021*

Studiul pieței munci din SUA demonstrează că are loc schimbarea nu doar a profesiilor și meseriilor, unele apar, pe când altele nu mai sunt necesare, are loc schimbarea în cadrul profesiei a sarcinilor și obiectivelor. Astfel, sarcinile de rutină cedează mult celor cu aspecte complexe și diverse, ce solicită flexibilitatea minții și competența de soluționare a problemelor. Sarcinile care necesită elaborare manuală rămân a fi umbrite și se acordă mai multă importanță sarcinilor intelectuale, care solicită o abordare complexă, analitică și gândire critică, sarcinilor care țin de relații interpersonale și lucru în echipă [2].

În acest context, nu mai putem discuta despre competitivitate, performanță economică sau integrare profesională a tinerilor fără conștientizarea importanței educației care include strategii de dezvoltare a competențelor viitorului, acestea fiind prezentate

în lucrarea Future of Jobs Report 2021, cele zece cele mai necesare competențe pentru anul 2025 sunt grupate în 4 categorii:

- soluționarea problemelor;
- auto-managementul;
- interacțiunea cu oamenii;
- utilizarea și dezvoltarea tehnologiilor.

Iar cele 10 competențe ale viitorului arată astfel: (1) gândirea analitică și inventivă, (2) învățare activă și utilizarea strategiilor noi de învățare, (3) rezolvarea complexă a problemelor, (4) analiza și gândirea critică, (5) originalitatea, creativitatea și inițiativa, (6) leadership-ul și impactul social, (7) utilizarea tehnologiilor, monitorizarea și controlul, (8) proiectarea și programarea tehnologiilor, (9) reziliența, rezistența la stres și flexibilitatea, (10) argumentarea, soluționarea și generarea de noi idei [2].

Anume în activitățile extrașcolare, copiii au posibilitatea să le aleagă după propriile aspirații, să își descopere talentele și orientările profesionale datorită varietății de activități în care se poate încadra un copil. Anume acest segment complementar învățământului formal îl pune pe copil în situația în care trebuie să gestioneze timpul eficient, să stabilească prioritățile, să aleagă pasiunile care le încadrează în agenda sa, să aibă o ocupație în care se dedică și creează, să fie flexibil și să se adapteze situațiilor imprevizibile, pentru că învățământul extrașcolar nu vine în carcasa rigidă a curriculumului, orarului și examenului obligatorii. Aici copilul dezvoltă setul de competențe de auto-management, creativitate și inițiativă, iar anul 2024, care a venit cu schimbări radicale pentru întreaga omenire, a demonstrat că anume aceste competențe soft au făcut diferența. Totuși, cel mai elocvent exemplu este metamorfoza învățământului extrașcolar, care în ultimii 6 ani a creat sute de noi programe și proiecte concentrate pe competențele de utilizare și dezvoltare a tehnologiilor, care a educat generația de copii pasionați de inginerie și programare, drept răspuns la progresul tehnologic.

Ținând cont de schimbările socio-economice, realizăm că învățământul formal este un sistem prea complicat și birocratizat, pentru a face față încercărilor lumii moderne și a se transforma cu ușurință și promptitudine. Astfel, învățământul extrașcolar se demonstrează a fi segmentul cel mai flexibil, care datorită specificului cuprinde un număr mare de activități în continuă transformare și adaptare la necesitățile de învățare a copiilor și la schimbările socio-economice. Activitățile extrașcolare permit copilului să pășească dincolo de alfabetizarea de bază și să își denote talentele și competențele pentru a atinge performanțe. Conștientizând potențialul acestui segment, autoritățile în diverse colțuri ale lumii sprijină activitățile extrașcolare, exemple fiind: programul Erasmus, care pe lângă învățământul formal susține instruirile și sportul în toate statele Uniunii Europene, rețeaua de tehnoparcuri pentru copii Quantocrium sau rețeaua de centre educaționale IT- cubs din Federația Rusă, dar și încadrarea acestor activități în școală, precum în SUA și Canada, unde 85-90% dintre elevi frecventează activități extra-curriculare [3], sau crearea programelor after-school, pentru asigurarea dezvoltării armonioase

a copiilor în Coreea și Japonia [1]. Educația are multe scopuri, inclusiv pregătirea persoanelor pentru angajarea la serviciu, sprijinirea dezvoltării personale și oferirea unei baze largi de cunoștințe și abilități sociale. Avem mare nevoie de programe educaționale care depășesc conținutul academic tradițional și creează posibilități în care toți copiii își pot atinge întregul potențial în lumea de mâine, programe care pot oferi EXTRAdezvoltare, sunt centrate pe copil și se actualizează în conformitate cu schimbările socio-economice.

Implicând și coordonând participarea elevilor la concursuri și proiecte educaționale la nivel de instituție, municipiu, național sau internațional, concluzionez că scopul participării elevilor la astfel de activități rezidă în dezvoltarea unor aptitudini speciale, variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblu, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Pentru a efectua o educație centrată pe elev, în activitatea profesională acord o deosebită atenție și pun accentul pe standard de calitate: proiectarea și evaluarea, dezvoltarea profesională, individualizarea, incluziunea și participarea familiei la procesul educațional.

Activitățile nonformale bine pregătite sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de noi cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Elevilor li se dezvoltă spiritul practic, dând posibilitate să se afirme conform naturii sale. Țin să precizez că renunțarea participării la concursurile și proiectele școlare înseamnă sărăcirea vieții interioare a elevilor, fiindcă ele cultivă capacitățile de comunicare și identifică talentul în domeniu.

Întru realizarea acestui scop, efectuând cercetările expuse mai sus, constat că școala, oricât de bine ar fi organizată, oricât de bogat ar fi conținutul cunoștințelor pe care noi, profesorii, le comunicăm elevilor, nu poate oferi satisfacție setei de investigare și cutezanță creatoare, trăsături specifice elevilor. Ei au nevoie și de acțiuni care să le lărgească lumea lor spirituală, să le împlinească setea de cunoaștere, să le ofere prilejuri de a se emoționa puternic, de a descoperi, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile. O „școală bună” este cea care se concentrează asupra creșterii performanțelor școlare, pe cel ce învață, pe învățare. Profesorul nu are numai un simț al calității, dar demonstrează o înțelegere a esenței acestei calități, implicit în cadrul celor patru domenii ale școlilor efective: academic /gândirea; dezvoltarea abilităților; orientarea cu vederi globale/internaționale; formarea morală [4].

Confirmând această ipoteză și trasând obiectivele preconizate, cercetarea s-a soldat cu concluzia că mentalitatea de învingător ar fi util de creat din copilărie. Ea se va regăsi pe parcursul vieții în toate domeniile de activitate, or, menirea școlii este de a pregăti copilul pentru viață. Iar dorința de autodepășire, condiție necesară a progresului societății, poate fi cultivată și dezvoltată, ducând în continuare la dezvoltarea personalității individului. Studiile recente au evidențiat că participarea activă a elevilor din învă-

țământul profesional tehnic la concursuri economice are un impact semnificativ în creșterea nivelului de motivare școlară. Elevii implicați în competiții economice își dezvoltă abilitățile de rezolvare a problemelor, gândirea critică și capacitatea de a aplica cunoștințele în situații practice.

Concursurile economice oferă oportunități valoroase pentru consolidarea relațiilor sociale și dezvoltarea abilităților de lucru în echipă, aspecte esențiale în pregătirea profesională a elevilor. Prin participarea la astfel de competiții, elevii dobândesc o viziune mai clară asupra aplicabilității cunoștințelor lor în lumea reală, ceea ce întărește motivația de a se implica activ în procesul de învățare. Reușitele în cadrul competițiilor economice reprezintă o sursă de satisfacție personală pentru elevi, oferindu-le o motivație intrinsecă de a-și perfecționa continuu aptitudinile și cunoștințele. Participarea la competiții economice oferă școlilor profesionale și cadrelor didactice oportunitatea de a evalua și îmbunătăți calitatea programelor educaționale, adaptându-le la cerințele actuale ale pieței muncii.

Drept confirmare servește opinia că o școală de succes înseamnă nu doar o instituție care oferă de lucru pentru profesori, ci spațiu pentru formarea elevilor. Iar o școală modernă este marcată de câteva scopuri: pregătirea noii generații pentru necesitățile manifestate pe plan social, cultural, economic; transmiterea cunoștințelor și formelor de cunoaștere care permit elevului dobândirea unei viziuni realiste și raționale asupra lumii; facilitarea procesului de realizare a potențialului unic al fiecărui elev. „Succesul elevilor, rezultatele învățării depind de tripla ipostază: prestația, performanța și competiția. Prestația certifică ceea ce se face. Performanța învățării („a ști să faci”) este un rezultat mai complex și mai semnificativ, reprezintă o suită de prestații compatibile și complementare, orientate spre rezultate. Competența plasează performanța pe fundalul conduitei” [5].

Bibliografie:

1. A Comparison of the Afterschool Programs of Korea and Japan: From the Institutional and Ecological Perspectives Sang Hoon Bae & Fuyuko Kanefuji. Publicat în International Journal for Research on Extended Education, Volume 6, 1/2020.
2. Competences for democratic culture. Living together as equals in culturally diverse democratic societies. Council of Europe, March 2018.
3. Organized extracurricular activities of Canadian children and youth. Anne Guèvremont, Leanne Findlay and Dafna Kohen. Publicat în Statistics Canada, Catalogue 9.
4. BULAT, G., Marketing educațional, Chișinău, 2011, pp.119-124.
5. ȘIȘANU A. Motivația și învățarea, 7th International Conference on Microelectronics and Computer Science. Chișinău 2011, pp. 362-365.